

1	תיקון י"ד
5	תיקון ט"ו
7	תיקון ט"ז
9	תיקון י"ז

תקונא ארביסר

<p>בראשית, עליה נאמר "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו". בא וראה, החכמה העליונה, עליה נאמר "קדש לי כל בכור", שכל הבכורים נקראו על שמה, והשכינה נקראת משם בכורה. חכמה, ודאי עליה נאמר "וראשית כל בכורי כל", ובנה בכורה הראשון של הכל, זהו ו' העמוד האמצעי.</p>	<p>בראשית, עליה אתמר ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט) תא חזי חכמה עלאה עליה אתמר קדש לי כל בכור (שם יג ב) דכל בכורים על שמה אתקריאו ושכינתא מתמן אתקריאת בכורה חכמה ודאי עליה אתמר וראשית כל בכורי כל (יהווקאל מר ל) וברא בוכרא דילה קדמאה דכלא דא ו' עמודא דאמצעיתא:</p>
---	--

תיקון יד - בראשית עליה כו' - ר"ל חכמה שבה נברא הכל, כמ"ש (תהלים קד כד) כלם בחכמה כו': עליה אתמר קדש כו' - דהיא אתקרי קדש והיא בכור: דכל בכורים כו' - ר"ל, דכל ע"ס נקראו מסט' דחכמה בכורים, וכך ז' מינין שהן ז"ס תחתונות, כולן מביאין מהם בכורים, ור"ל דז"ש כל בכר, שהיא כל בכר דכל כו': ראשית כל כו' - שהיא ראשית לכל ובכורי כל: קדמאה דכולא כו' - שהוא קודם לכל, ז"ס תחתונות כמ"ש בתז"ח (ח ע"ג). נשאו נהרות חו"ג, קולם עמודא דאמצעיתא:

<p>"בכורי אדמתך", שני עמודי אמת. מה זה "אדמתך", שכינה תחתונה, והם "כל בכורי", כל מצד צדיק שהוא כל, והשכינה היא ארץ, שבה גדלים וצומחים אילנות, שעליה נאמר צמח צדיק שהוא עץ פרי, אילן גדול וחזק. (העמוד האמצעי), עשבים ודשאים, שהם תלמידי חכמים, משם צומחים בגן, משום שהיא תורה שבעל פה.</p>	<p>בכורי אדמתך תרי סמכי קשוט מאי אדמתך שכינתא תתאה ואינון כל בכורי כל מסטרא דצדיק דאיהו כל¹ ושכינתא איהי ארעא דביה גדלין וצמחין אלנין דעלה אתמר צמח צדיק (ירמיה כג ה) דאיהו עץ פרי אילנא רבא ותקיף (*עמודא דאמצעיתא) עשבין ודשאים דאינון תלמידי חכמים מתמן *צמחין (כגון)² בגין דאיהי אורייתא דבעל פה:</p>
--	---

מאי אדמתך כו' - ואינון בכורי אדמתך דצמחין בה כמו שמפרש והולך, דאינון ת"ח, משם צמחין כו': ואינון כל בכורי כל מסט' כו' - ר"ל שכל בכורי, "כל" קאי עלייהו, שהן עשבין ודשאים כו', כמו שמפרש והולך, וחכמה הוא ראשית להם: אילנין - ר"ל, יסוד ות"ת כמו שמפרש והולך: צמח צדיק - שצדיק בה צומח: דאיהו עץ פרי - שהוא עושה פירות כידוע, וזהו יסוד ועכשיו מפרש ת"ח: אילנא רבא כו' עשבין ודשאים דאינון ת"ח - כמ"ש (סנהדרין קב ע"א) שכל ת"ח היו דומין לפניהם כעשבי השדה. ות"ח הן נו"ה, למודי ה' (ישעיה נד יג)³, כמ"ש (ברכות סד ע"א) ת"ח מרבים שלום בעולם, כלומר נו"ה שהן ב' כליות תריין ביעין⁴, מרבים שלום יסוד, בעולם מלכות, שנאמר וכל בניך למודי

¹ עי' זהר ח"א יז ע"א.

² כגן (גר"ל).

³ עי' לעיל הערה.

⁴ עי' כללים ח"א נג ע"ב: יש בהנה"י י"ג בחי' פרטיות, כי נצח הוד הם עשרה בחי': תריין כולין, תריין ביעין, תריין שוקיים, תריין ירכין, תריין רגלין (כמ"ש הרב בשער השמות פרק ו). עי' רע"מ ח"ג רלה ע"א ז"ל: ותריין כולין האופים דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא.

ה' נו"ה, ורב שלום כו' בוניך, שבונין את הבית מלכות, והן עמודים של הבית, דעלייהו קיימא } ל
ע"ד { בסוד יכין ובוועז (לעיל יד ע"א): *צמחין בגן - כצ"ל:

<p>ומאן אשקי ורוי (נ"א ורבי) בה אלנין ועשבין ודשאין מעין גנים (שיה"ש ד טו) דאיהי חכמה ראשית כל בכורי כל ומאן נפקא מעינא דמיא⁵ מבית ה' הה"ד (יואל ד יח) ומעין יצא מבית ה' ובגין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך וכן ראשית דעאני ואמרי הה"ד וראשית גז צאנך תתן לו (דברים יח ד):</p>	<p>ומי משקה ומרוה (ומגדל) בה אילנות ועשבים ודשאים, מעין גנים שהיא חכמה, ראשית כל בכורי כל. ומיפה יוצא מעין המים, מבית יהו"ה, זהו שנאמר "ומעין מבית יהו"ה יצא", ולכן "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהו"ה אלהיך", וכן ראשית הצאן והכבשים, ואמרו זה שנאמר "וראשית גז צאנך תתן לו".</p>
---	---

מעין גנים כו' - מעין חכמה כמ"ש בר"מ פ' בא (מב ע"ב) שמקור ומעין וים הם כח"ב, מקור כתר, מעין חכמה, ים בינה. וז"ש מעין גנים ונוזלים מן לבנון כתר: **ראשית כל - ר"ל**, שהמים קדמו לכל, וכן חכמה, וכן המים לכל הפירות קודמין, שהכל ע"י המטר, כמ"ש (בראשית ב ו) ואד יעלה מן הארץ כו' ויצמח כו': **ומאין נפקא כו' - ר"ל**, ע"י מי נפק המעין להון אל הפירות ואמר, מבית ה', ר"ל בינה בית דלעילא (זהר ח"ב כג ע"א, ע"י לעיל כ סע"ב): **ובגין דא ראשית בכורי תביא כו' - ר"ל**, שתביא חכמה שהיא ראשית, לאילנין ודשאין שהן ז"ס תחתונות, תביא הראשית חכמה אל בית ה', בית המקדש בינה, ואח"כ מבה"מ בית ה' תתן לכהן, איש חסד, שהוא כלל ז"ס: **וכן ראשית דעאני ואמרי כו'**

⁵ ע"י דע"ה ח"ב ק ע"ד שציין לזהר ח"ג ער ע"ב: וזמין קב"ה למגבל ההוא עפרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ולאעלא ביה גבילו דקיק כהאי חמירא דעיסה ומההוא גבילו דאיהו צחותא דלעילא יתתקן ויתישר מאנא דכשרא כגוונא דאמר קרא (יואל ד יח) ומעין מבית י"י יצא והשקה את נחל השטים בגין דההוא נחל אסגי חביבותא (ס"א זנותא) בעלמא וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק וייעול לגביה כדין יתתקן ויתישר ולא יהא בסורחניה כקדמיתא. ואינון דלא זכאן יקומון לאתדנא בדינא דמלכא עלאה הה"ד (דניאל יב ב) ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם וכדין כתיב (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני נאם יי' כן יעמוד זרעכם ושמכם.

תרגום: ועתיד הקדוש ברוך הוא ללוש אותו העפר הראשון של אותו הכלי ממש ולהכניס בו גבול דק כמו השאור הזה של העיסה ומאותה גיבול שהיא הצחות שלמעלה יתתקן ויתישר כלי כשר כדוגמא שאמר הכתוב ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים משום שאותו הנחל מגדיל החביבות (הזנות) בעולם וכשאותו המעין הקדוש יצא ויכנס אליו אזי יתתקן ויתישר ולא יהיה בסרחונו כבראשונה. ואותם שלא זוכים יקומו לדון בדין של המלך העליון זהו שכתוב ורבים מישיני אדמת עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות ולדראון עולם ואז כתוב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה עומדים לפני נאום ה' כן יעמוד זרעכם ושמכם, ע"כ.
ביאור: מעיינא קדישא - והוא בינה שהיא מטרה כל טומאה וע"י תיקון ז' תיקון יד (ל ע"ב) (לש"ו). והארץ החדשה - אז הנה יתוקן ג"כ כי יתבטל ויזדכך כל העביות, ויתוקן ויתעלה כל חומר לצורה וכל גוף לנשמה, והוא חידוש העולם דלעתיד, ע"י זוה"ק ויקרא (טז סע"א), ובפדר"א (פרק נא) (כללים ח"ב נ ע"א).

⁶ ז"ל: הכי עלת העלות עביד עשר ספירות וקרא לכתר מקור וביה לית סוף לנביעו דנהוריה ובגין דא קרא לגרמיה אין סוף ולית ליה דמות וצורה ותמן לית מאנא למתפס ליה למנדע ביה ידיעא כלל ובגין דא אמרו וביה במופלא ממך אל ותדרוש ובמכוסה ממך אלו תחקור.
לבתר עבד מאנא זעירא ודא י' ואתמלייא מניה וקרא ליה מעין נובע חכמה וקרא גרמיה בה חכם ולההוא מאנא קרא ליה חכמ"ה ולבותר עבד מאנא רברבא וקרא ליה ים וקרא ליה בינה והוא קרא לגרמיה מבין בה.

תרגום: כך עלית העלות עשה עשר ספירות, וקרא לכתר מקור, ובו אין סוף לנביעת אורו, ולכן קרא לעצמו אין סוף, ואין לו דמות וצורה ושמ, אין כלי לתפוס אותו לדעת בו ידיעה כלל, ולכן אמרו בו "במופלא ממך אל תדרוש ובמכוסה ממך אל תחקור".
אחר כך, עשה כלי קטן, וזה י'. והתמלא ממנו, וקרא לו מעין נובע, חכמה, וקרא את עצמו בו חכם, ולאותו הכלי קרא לו חכמ"ה. ואחר כך עשה כלי גדול, וקרא לו ים, וקרא לו בינה, והוא קרא את עצמו מבין בה.

אין סוף - ר"ל אפילו מה שאנו קוראין לו א"ס ג"ז מסט' דכתר, רק לפי שאין מדה גבוה מן הכתר, לפיכך אנו מייחסין לו א"ס, כמ"ש שדרך הכתובים להמשיל במדת הגבורה אריה שאג וכו' (יהל אור). פנחס רנח סע"א, וע"י תיקונים סוף תיקון כב (לש"ו).
ע"י דברי רבינו תז"ח טו ע"ג ד"ה איהי מבוועא שג' אלה הם כח"ב.

- שהן חו"ג הרי כל הו"ק. עאני ואמרי חו"ג, בכורי אילנין ת"ת ויסוד, בכורי אדמתך שהן דשאין ועשבין נו"ה, ואדמתך כלילא דכולהו:

וסמוך לו ל"ראשית בכורי אדמתך" וכו' "לא תבשל גדי בחלב אמו", מה זה אל זה. קם רבי שמעון על רגליו פתח בקול גדול ואמר, אליהו אליהו רד לכאן ברשות רבונך והאר את עיני הזקנים הללו בדבר הזה, שלא יבאו לאכל בשר בחלב.

וסמוך ליה לראשית בכורי אדמתך וכו' לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט) מאי האי לגבי האי קם רבי שמעון על רגליו פתח בקלא סניא ואמר אליהו אליהו נחות הכא ברשותא דמארך ואנהיר עינייהו דאלין סבין בהאי מלא דלא ייתון למיכל בשר בחלב:

דלא ייתון למיכל בשר בחלב - ר"ל, שלא יטעו בהון ויהו גרמין לאתערבא בשר בחלב ברוזין דלעילא שנקרא אכילה⁷:

בינתים בא אליהו, ירד ולא התעכב, אמר נר הקדוש, והרי סוד זה ודאי הוא הסוד של "לא תחרש בשור ובחמר יחדיו", כשבכור שהוא ישראל העמוד האמצעי לא מביאים אותו לבית יהו"ה, מתערב חלב עם בשר, וגורמים לערב שור בחמור, וזהו כלאים מין בשאינו מינו.

אדהכי הא אליהו קא נחית ולא אתעכב אמר בוצינא קדישא והא רזא דא ודאי איהו רזא דלא תחרוש בשור ובחמור יחדו (דברים כב י) כד בוכרא דאיהו ישראל עמודא דאמצעיתא לא אתיין ליה לבית ה' חלב אתערב בבשרא וגרמין לאתערבא שור בחמור ודא איהו כלאים מין דלאו במיניה:

בשור ובחמור - שהן ימינא ושמאלא כמו שמפרש והולך: כד בוכרא דאיהו ישראל כו' - כמש"ל ברא בוכרא (דילה) קדמאה דכולא כו', ור"ל ראשית בכורי אדמתך עמודא דאמצעיתא תביא בית ה' אל מלכותא קדישא. וכן ישראל צריכין לבוא בית ה' בדרגא דעמודא דאמצעיתא, ולכן שלש רגלים מסט' דתלת אבהן חג"ת שכולל עמודא דאמצעיתא, ור"ל ז"ש קודם לכן שלש פעמים בשנה כו', וכתב אח"כ לא תבשל כו', וכן כתב קודם לכן כל בכור בניך כו' ולא יראו פני ריקם (שמות כג טו): **חלב אתערב בבשרא - ר"ל, ימינא בשמאלא, שעמודא דאמצעיתא הוא מחלוקת לשם שמים (אבות פ"ה מ"ז, ע"י זהר ח"א יז ע"ב), כידוע שהוא עושה שלום במרומו (איוב כה ב), בין אש ומים, ר"ל בין חו"ג, ומכריע ביניהם שהם שני כתובים המכחישים זא"ז עד שיבוא הכתוב השלישי כו' (ספרא פרשת ויקרא - יג מרות פרק א פסקא ב), ומלכות היא מקבלת מכולם ע"י עמודא דאמצעיתא, ובה יש בית קיבול מכולם, בחסד דילה מקבלת מחסד, וכן בכל ספירה. וכשאין עמודא דאמצעיתא בה, אז היא מקבלת שלא ממיניה, וזהו חלב בבשרא, חלב ימינא בבשרא שמאלא:**

אמר רבי שמעון, אליהו אליהו, והרי השור הוא מצד הטהרה והחמור מצד הטומאה זהו כלאים טוב ורע. אבל חלב הוא מצד הטהרה ובשר מצד הטהרה. אמר לו ודאי כך זה, אבל הסוד הזה נודע בפסוק הזה "תוצא הארץ נפש חיה למינה", שאף על גב שהם מצד הטהרה, כולם זכר ונקבה, והם זוגות, ומי שנוטל ממי שאינו מינו, אותו בן שמורכב משניהם, עליו נאמר "לא תבשל גדי בחלב אמו".

אמר רבי שמעון אליהו אליהו והא שור איהו מסטרא דדכיו וחמור מסטרא דמסאבו דא איהו כלאים טב וביש אבל חלב איהו מסטרא דדכיו ובשרא מסטרא דדכיו אמר ליה ודאי הכי הוא אבל האי רזא אשתמודעא בקרא דא (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה דאף על גב דאינון מסטרא דדכיו כלהון אינון (כו ע"ב) דכר ונוקבא ואינון זוגין ומאן דנטיל ממה דלאו איהו מיניה ההוא בר (לא ע"א) דאתרכיב מתרוייהו עליה אתמר לא תבשל גדי בחלב אמו (שמות כג יט):

⁷ ע"י שעה"כ ק ע"ג לא על הלחם לבדו יחיה האדם, וכן ע"י זהר ח"ב סא סע"ב.

שור איהו מסט' דרכיו - גבורה: וחמור ססט' דמסאבו - ימינא דס"א: טב וביש - ר"ל, הרכבה
דעץ הדעת טו"ר: תוצא הארץ נפש חיה למינה - ר"ל, כמש"ל דמקבלת חסד מחסד כנ"ל: ההוא
בר דאתרכיב כו' - ר"ל, כשאין עמודא דאמצעייתא בביתיה ואין זיווג, מקבלת בימינא דילה
משמאלא, וההוא ברא דאתייליד {לא ע"ב} הוא גדיא מסט' דשמאלא בחלב אמו ימינא דילה:

אמר הנר הקדוש בודאי כעת הדבר הוא במקומו, וזהו ברור הדבר, וזהו "מלאתך ודמעך לא תאחר", כמו שנאמר שמא יקדמנו אחר ברחמים (מ"ק יח ע"ב), חטא זה שערב אדם טפה בכורה בזוג נדה שפחה גויה זונה, זה גורם שנוטל אחר את בת זוגו, והוא מדה כנגד מדה. ולכן "ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך ולא תבשל גדי בחלב אמו", שאותו בן הוא ערבוביא שיוצא כלאים מאשה שאינה מינו, שהיא כנגדו, ולכן, זכה עזר (כ"ד פ"ז ס"ג) בת זוגו שהיא עזר לו בתורה במצוה ביראה ובאהבה, עזר לו בעולם הזה ובעולם הבא. ואם לא, אחר שאינו מינו היא כנגדו, לאבדו משני העולמות. וכל זה גרם לו משום שלא שמר טפה ראשונה לבת זוגו.

אמר בוצינא קדישא בודאי כען איהו מלה בדוכתהא ודא איהו ברירא דמלה ודא איהו מלאתך ודמעך לא תאחר (שמות כב כח) כמה דאת אמר שמא יקדמנו אחר ברחמי⁸ חובא דא דערב בר נש טפה בוכרא בזווגא נדה שפחה גויה זונה דא גרים דנמיל אחר בת זוגיה ואיהו מדה לקבל מדה ובגין דא ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו (שם כג יט) דההוא בר איהו ערבוביא דנפיק כלאים מאתתא דלאו מיניה דאיהי כנגדו ובגין דא זכה עזר בת זוגיה דאיהי עזר ליה באורייתא בפקודא בדחילו וברחימו עזר לו בעלמא דין ובעלמא דאתי ואם לאו אחרא דלאו איהו מיניה איהי כנגדו לאובדא ליה מתרין עלמין וכל דא גרים ליה בגין דלא נטיר טפה קדמאה לבת זוגיה:

מלה בדוכתהא - ר"ל, השתא שפיר סמיכת הפסוקים הללו ראשית בכורי כו' לא תבשל גדי
כו': ודא איהו מלאתך ודמעך לא תאחר - ר"ל, ואח"כ כתב בכור בניך תתן לי, ר"ל כמו שמפרש
והולך, שאם תתן לי בכור בניך טפה קדמאה, אז מלאתך שהוא בת זוגיה שעמה נתמלא, שהן תרי
פלגי דגופא (רע"מ פנחס רלו ע"א), לא תאחר, שלא תהיה לאחר, ולא תתאחר לך אלא תבוא לך תיכף:
ראשית בכורי - ר"ל, ראשית בכורי אדמתך טפה קדמאה ראשית אוננו, טפה בוכרא תביא בית ה'
בזיווגא דיליה, אז לא תבשל גדי בחלב אמו: דההוא בר כו' - ר"ל, שמאשת שלא ממינו נקרא
ברא, דאתייליד גדיא כנ"ל, וזהו לא תבשל כו': דאיהי כנגדו כו' - ר"ל, כמו שאמרו זכה עזר לא
זכה כנגדו, ר"ל זכה ליטול בת מינו עזר לו בעוה"ז ובעוה"ב כמו שמפרש והולך, ואי לאו כנגדו,
בהיפוכא מכ"ז כמו שמפרש והולך: באורייתא בפקודא בדחילו וברחימו - ר"ל, ד' דרגין של ד'
אותיות הוי"ה, בד' פרצופים או"א וזו"נ, וכל זה הוא רמז לגופא שהוא אשתו בת זוגיה דנשמתיה,
אם הוא נטיר טפה קדמאה בגלגול הראשון דלא פגים ברית, אז נותנין לו בגלגולא תניינא בת זוגיה
גופא דאיהו ממיניה דנשמתא, והיא אשת חיל עטרת בעלה (משלי יב ד), שבה האריך ומשכח אשה
טובה, והוא גוף טוב, שבקל יכול הנשמה לילך בדרך ה', והיא מולכת את הנשמה בדרך טובה,
ועלה נאמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב {לא ע"ב} ועלה אמרו זכה עזר כו':

ועם כל זה אם חזר בתשובה, עליו נאמר "ושב ורפא לו", ונותן לו בת זוגו שנאמר בה "רפאות תהי לשרך", והיא דמות של התורה שהיא רפואה והיא חיים, זהו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", ואשתו היא בדמותה, זה שנאמר "ראה חיים עם אשה אשר אהבת". התורה היא טוב, זהו שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם", ואשתו היא בדמותה, זה שנאמר "מצא אשה מצא טוב".

ועם כל דא אם חזר בתשובתא עליה אתמר (ישעיה ו י) ושב ורפא לו ויהיב לו בת זוגיה דאתמר בה (משלי ג ח) רפאות תהי לשרך ואיהי דיוקנא דאורייתא דאיהי אסוותא ואיהי חיים הה"ד עץ חיים היא למחזיקים בה (שם יח) ואתתיה איהי בדיוקנהא הה"ד (קהלת ט ז) ראה

ועם כל זה אם חזר בתשובה, עליו נאמר "ושב ורפא לו", ונותן לו בת זוגו שנאמר בה "רפאות תהי לשרך", והיא דמות של התורה שהיא רפואה והיא חיים, זהו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", ואשתו היא בדמותה, זה שנאמר "ראה חיים עם אשה אשר אהבת". התורה היא טוב, זהו שנאמר "כי לקח טוב נתתי לכם", ואשתו היא בדמותה, זה שנאמר "מצא אשה מצא טוב".

⁸ עי' מ"ק (יח ע"ב): מותר לארס אשה בחולו של מועד שמא יקדמנו אחר.
⁹ עי' דברי רבינו על ספד"צ ז ע"ג, שמביא מקור לדבריו אלו מתז"ח בסופו (נא ע"ד): כל אומנותיה דחבריה איהו עביד.

סוף סוף עשרה דברים נאמרו בזה, ועשרה חיים עם אשה אשר אהבת אורייתא איהי טוב בזה, והרי פרשוה החברים.
הה"ד (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם ואתתיה איהי בדיוקנהא הה"ד (שם יח כב) מצא אשה מצא טוב סוף סוף עשר מלין אתמר בהאי ועשר בהאי והא אוקמוה חברייא:

ועם כל דא אם חזר כו' ויהיב ליה כו' - וז"ש (סוטה ב ע"א) אין מזווגין את האדם בזיווג שני אלא לפי מעשיו, וכך נותנין גוף לאדם בגלגולא תניינא אלא לפי מעשיו בגלגולא קדמאה. ואם שב בתיובתא בגלגולא תניינא, נותנין לו בגלגולא תליתאה בת זוגיה גופא ממיני, וז"ש ויהיב ליה בת זוגיה. וז"ש (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר: **עשר מלין אתמר כו' - בז"ח** (דף מ נ ע"ב¹⁰) קחשיב שנים עשר דברים, והן כנגד שנים עשר דברים בברכת אשר ברא כנ"ל: [והא אוקמוה - בגמרא:]

תקונא חמיסר

בראשית דא ישראל הה"ד (ירמיה ב ג) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה ראשית בלא ערבוביא¹¹ אחרא ומאן דאיהו קדש לא הוה ליה הרכבה ממינא אחרא ובגין דאיהו קדש לית ליה הרכבה צריך ביה נטירו לגבי בת זוגיה דאיהי ה' ובגין דא ראשית תבואת ה' לית ביה פנימו הה"ד (בראשית כה כז) ויעקב איש תם לית ביה פסולת (צריך למהוי נטיר) איבא דא למלכא אתחזי ובגין דא כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ה' (ירמיה ב ג):

בראשית, זה ישראל, זה שנאמר "קדש ישראל ליהוה" ראשית תבואתה", ראשית בלי ערבוביא אחרת. ומי שהוא קדש, לא היה לו הרכבה ממין אחר. ומשום שהוא קדש, אין לו הרכבה צריך בו שמירה אל בת זוגו, שהיא ה'. ולכן ראשית תבואת ה' אין בו פגם, זה שנאמר "ויעקב איש תם", אין בו פסולת (צריך להיות שמור). פרי זה ראוי למלך, ולכן "כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהוה".

תיקון טו איש תם - תם בלא פסולת:

דא איהו עין החיים שפריו סם חיים, בת זוגו שמורה לו בעולם הזה ובעולם הבא, עליה נאמר "ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם". "גם" לרבות בת זוגו, סם החיים שלו, והוא שומר אותו בעולם הזה ובעולם הבא, ומי שרוצה ליטול את בת זוגו כמו אוריה שהקדים את דוד, נאמר בו "כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהוה".

דא איהו עין החיים דאיבא דיליה סם חיים בת זוגיה נטירא ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי עלה אתמר ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם (בראשית כב) גם לרבות בת זוגיה סם חיים דיליה ואיהו נטיר ליה בעלמא דין ובעלמא דאתי ומאן דבעי לנטלא בת זוגיה כגון אוריה דאקדים לדוד אתמר ביה (ירמיה ב ג) כל אוכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם ה':

¹⁰ ז"ל: ות"ח תריסר תרעין אית לה להאי בירא קדישא קרתא קדישא דאקרי ירושלים ומן אינון תרעין נפקין לעלמא תריסר מתנן עילאין טובה ושמחה ברכה ושלום עזרה כפרה תורה חכמה וחיים ורצון ועושר וכבוד וכל שבטא ושבטא יניקו מתנה עילאה ליה תרגום: ובא ראה שנים עשר שערים יש לבאר הקדושה הזו הקריה הקדושה שנקראת ירושלים ומאותם השערים יוצאות לעולם שתיים עשרה מתנות עליונות טובה ושמחה ברכה ושלום עזרה כפרה תורה חכמה וחיים ורצון ועושר וכבוד וכל שבט ושבט ינקו לו מתנה עליונה
¹¹ ר"ל משום דידוע הוא דחמש מינין אתערבו בישראל דסימניהון נג"ע ר"ע [ע"י] זהר ח"א כה ע"א כז ע"ב] לכך אמר בתיקונים דראשית והתחלת דישראל היה בלא שום ערבוביא אחרא רק קדש ישראל לה' (לש"ו).

סם חיים - ר"ל, כמ"ש (יומא עב ע"ב) זכה נעשית לו סם חיים כו': ואיהו נטיר ליה כו' - כמ"ש בתיקון הקודם:

דבת זוגיה דצדיק איהי מצה שמורה לגבי מצה שלמה עשירה ומאן גרים דא למהוי בת זוגיה מצה שמורה לגיה בגין דנטר טיפה דיליה ומאן דפנס טיפה דיליה איתקרי בת זוגיה מצה פרוסה לחם עני¹² ורוא דמלה כל מאן דמזולל בנהמא או בפירורין דנהמא דאינון טפין בכזית עניות קא רדיף אבתריה אלא צריך לנטרא טפין דיליה דלא יזרוק לון באתר דלא אצטריך ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין אוקירו לנשייכו בגין דתתעתרו ואוקירו דילהון לנטרא טפה קדמאה דלא יעביד בה פסולת:

שבת זוגו של צדיק היא מצה שמורה לגבי מצה שלמה עשירה, ומי גרם את זה שתהיה בת זוגו מצה שמורה לגביו, משום ששמר הטיפה שלו. ומי שפוגם את הטיפה שלו נקראת בת זוגו מצה פרוסה, לחם עני. וסוד הדבר כל מי שמזלזל בלחם או בפרורי לחם, שהם טיפות בכזית עניות רודפת אחריו, אלא צריך לשמור הטיפות שלו, שלא יזרוק אותם במקום שלא צריך. ולכן פרשוהו בעלי המשנה (ב"מ נט ע"א) כבדו את נשותיכם כי כן תתעשרו, והכבוד שלהן לשמור טפה ראשונה שלא יעשה בה פסולת.

לחם עני כו' - ר"ל, שהיא שמורה נקראת עשירה, אבל אם לאו עני כמו שמפרש והולך, מאן דמזולל כו': טפין בכזית - ר"ל, טפין דזרע, שהן שמן זית¹³, וזהו כזית: אוקירו כו' - דהוא גורם עשירות:

דפסולת דאברהם ויצחק גרים דאומה דעשו וישמעאל ישתעבדון בכניהון בגלותא ונסיונא דלהון באשא וסכינא [כו ע"א] שויב לון משרפה והרג דלהון:

שפסולת של אברהם ויצחק גרמו שאומה של עשו וישמעאל השתעבדו בבניהם בגלות, והנסיון שלהם באש וסכין הציל אותם משרפה והרג שלהם.

דפסולת דאברהם כו' - שהם גלגולא דאדם (לקמן קכט ע"ב), דלא נפק פסולת דקין והבל כמ"ש (שבת קמו ע"א¹⁴) עד ג' דורות לא פסק זוהמא מאבותינו, עד יעקב שהוא גלגולא דשת:

יעקב בגין דלא הוה ביה פסולת אתמר בזרעיה בגלותא וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב (דברים לג כח) אתמר הכא בטח בדד ואתמר התם ביה במפקנו דגלותא ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר (שם לג יב) לא אתערבון בבנוי ערבוביא דגוירים ובגין דא אין מקבלים גרים לימות המשיח דעלייהו דזרע יעקב אתמר (תהלים פ ט) גפן ממצרים תסיע מה גפן לא מקבלא הרכבה ממין אחרא כן זרעיה הוו נטרין אות ברית ולא מקבלין הרכבה ממין אחרא וכל מאן דנטיר אות ברית זכי למלכו כגוונא דיוסף וישראל בגין דנטרין ברית זכו למלכותא ואתמר בהון כל ישראל וכו' ומשה

יעקב משום שלא היתה בו פסולת, נאמר בזרעו בגלות "וישכן ישראל בטח בדד עין יעקב". נאמר כאן "בטח בדד", ונאמר שם ביציאת הגלות "יהו"ה בדד ינחנו ואין עמו אל נכר", לא התערבו בבנוי ערבוב של גרים, ולכן (יבמות כד ע"ב) אין מקבלים גרים לימות המשיח, שעליהם שעל זרע יעקב נאמר "גפן ממצרים תסיע", מה גפן לא מקבלת הרכבה ממין אחר, כך זרעו היו שומרים אות ברית ולא מקבלים הרכבה ממין אחר. וכל מי ששומר אות הברית, זוכה למלכות כמו שיוסף וישראל, בגלל ששומרים ברית זוכים למלכות, ונאמר בהם (שבת סו ע"א) כל ישראל בני מלכים. ומשה משום ששמר את הברית, נאמר בו "ויהי בישורון מלך", אשרי הוא מי ששומר הברית.

¹² עי' מלואים אות א.

¹³ עי' מלואים אות ו.

¹⁴ ז"ל: אמר רבי אבא בר כהנא עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו אברהם הוליד את ישמעאל יצחק הוליד את עשו יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא היה בהן שום דופי.

בגין דנטר אות ברית אתמר ביה ויהי בישורון
מלך (דברים לג ה) זכאה מאן דנטר ברית:

**יעקב בגין כו' - ר"ל, כל אותן הבאים מסט' דיעקב, (נקיים) [גרים] מערב רב דישמעאל ועשו:
וכל מאן כו' - דאות ברית הן יסוד ומלכות¹⁵:**

תקונא שיתסר

<p>בראשית דא חלה הה"ד (במדבר טו כ) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה לה' והא אוקמוה דאדם חלתו של עולם הוה¹⁶ (ומגלן {לא ע"ב} דחלה איהי ראשית דקרא אוכח הה"ד ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה לה) מאי חלה אלא שבעה מינין אינון חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש (דברים ח ה) דהוא דבש תמרים:</p>	<p>בראשית זו חלה, זהו שנאמר "ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה לה'", והרי פרשוהו (ב"ר פ"ד סי' א) שאדם היה חלתו של עולם. (ומנין לנו שחלה היא ראשית, שהנאמר מוכיח, זהו שנאמר "ראשית עריסותיכם תרימו תרומה ליהו"ה"), מה זה חלה, אלא שבעה מינים הם "חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", שהוא דבש תמרים.</p>
---	--

**תיקון טז - דאדם חלתו כו' - ר"ל, ראשית של עולם, כמו חלה שנוטלין {לא ע"ג} מן העסה
שהוא יר"ד כמש"ל, כן אדה"ר י' של השם, חכמה כידוע (והר ח"ג כט ע"ב): חלה תרימו כו' - ר"ל,
כמ"ש בר"מ (ח"ג קצט ע"א) מאי תרימו, כמו רום ידיהו כו'¹⁷, ר"ל לחכמה: מאי חלה - מדקדק מה הוא
האותיות של חלה: אלא שבעת כו' - ר"ל, שכינה כלילא מז' מינין כמו שמפרש והולך: דהוא דבש
תמרים - ר"ל, מארץ:**

<p>חטה אילנא איהו דאכיל מניה אדם קדמאה ואיהו לא אפיק מתמן חלה ובגין דא לא חל ביה ה' ושריא ביה ח' ט' וגרים ליה מותא:</p>	<p>חטה, הוא העץ שממנו אכל אדם הראשון, והוא לא הוציא משם חלה, ולכן לא חל בו ה', ושורה בו ח' ט' וגרם לו מות.</p>
---	--

**חטה אילנא כו' - כמ"ש בגמ' (ברכות מ ע"א) ור"ל במלכות: ובג"ד לא חל כו' - ור"ל זהו אותיות
חלה, חל ה', ונשאר אותיות ח"ט מן חט"ה:**

<p>וחלה איהי שכינתא כלילא משבעה מינין אלין ובה חב אדם קדמאה טפה דא י' עסה צריך לאפקא מינה חלה ומיד חל¹⁸ (על ההיא טפה) ויהיב ליה זרע כליל מתרוייהו דאיהו ו' ורזא דמלה ה"א לכם זרע (בראשית מז כג):</p>	<p>והחלה היא שכינה, כלולה משבעת המינים הללו, ובה חטא אדם הראשון. טפה זו י', עסה צריך להוציא ממנה חלה, ומיד חל על אותה טפה, ונותן לו זרע כלול משניהם, שהוא ו' וסוד הדבר "הא לכם זרע".</p>
---	--

**טפה דא י' - ר"ל, חלה שמוציאין מן העסה כמין טפה: ומיד חל כו' - ר"ל, ה' כנ"ל, הרי העסה
והטפה י"ה שהוא באיש ואשה¹⁹, שמשם הבן, בינה בן י"ה (אד"ז רצ ע"א²⁰), ואדה"ר יהיב טפה י'
בח"ט כמ"ש בתיקון י"ז שלא חל בו ה': הא לכם זרע - ר"ל, שיתן זרע בה"א, וז"ש ובג"ד חלה
כו', שהיא ה' מן אשה, וז"ש ראשית עריסותיכם כו', להניח ברכה אל ביתך:**

¹⁵ עי' לעיל כ ע"א.

¹⁶ עי' אריכות בדע"ה ח"ב דרוש ג ענף טו.

¹⁷ עי' מלואים אות ג.

¹⁸ חל ה' על ההיא עסה (גר"א).

¹⁹ עי' לעיל יב ע"א.

²⁰ עי' לעיל הערה.

<p>ובנין דא חלה ודאי איהי פקודא דאתמני לאתתא דבנינה מת אדם דאיהו חלתו של עולם צריכה איהי לאפרשא חלה ולאפקא לה מעיסתה דאיהי טפה דילה להחזירה על אדם:</p>	<p>ולכן חלה היא ודאי מצוה שנצטוה לאשה, שבגללה מת אדם שהוא חלתו של עולם, צריכה היא להפריש חלה, ולהוציא אותה מעסתה, שהיא טפה שלה להחזירה על האדם.</p>
---	---

דבגינה כו' - שלא חל ה"א: ולאפקא לה מעסתה דאיהו טפה דילה - ר"ל, העסה שהיא ה"א, טפה דילה להחזיר ה"א על היו"ד, טפה שמוציאין מן העסה, שקודם היה היו"ד בלא ה"א כנ"ל:

<p>איהי אטפת (נ"א דעכה) שרגא דיליה דאתמר ביה (משלי כ כו) נר ה' נשמת אדם צריכה לאוקרא ליה בליל שבת באתערו דשלהובין דאשא דרחימו לגבי בעלה ורזא דמלה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיר"ש ח ז) ואתערו דחמימותא דליל שבת מאתתיה צריכה ברחימו ורחילו ורא איהו אשה כי תזריע וילדה זכר²¹ (ויקרא יב ב):</p>	<p>והיא כבתה את נרו, שנאמר בו "נר יהוה" נשמת אדם", צריכה להדליק אותו. בליל שבת בהתעוררות שלהבות אש של אהבה לבעלה. וסוד הדבר "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה", והתעוררות של חם של ליל שבת מאשתו, צריכה באהבה ויראה, וזהו "אשה כי תזריע וילדה זכר".</p>
---	---

באתערו דשלהובין דאשא - כמ"ש (שיר"ש ח ז) רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה, וכתב אח"כ מים רבים כו', וז"ש ורזא דמלה כו', ור"ל רשפיה רשף י"ה, רשפי אש, ב' אשות, של איש ואשה, שהן רשף י"ה, שבאלו ב' אשות, וז"ש שלהבת י"ה, והוא דוקא בליל שבת, כידוע שבע"ש יורד שלהבת מן י"ה²², ומפריש הקליפות, ונשאר ה' נקיה. וז"ש דשלהובין דאשא, אש של אשה, וה' דילה, ה' של י"ה שהוא בינה, שנקרא רחימו (כו ע"ב), וז"ש דרחימו, ואז לא יוכלו לכבות את האהבה, שלא יוכלו לכבות אש דילה, כיון שה"א בתוך האש של אשה, וכן אש שלו, כיון שחל ה' כנ"ל כיון

²¹ עי' זהר ח"ג מג ע"ב: וילדה זכר כלילן כחדא מסטרא דימינא ואם נקבה תלד כלילן בחד נוקבא ודכר מסטרא שמאלא דשלטא סטר שמאלא על סטר ימינא יתיר ודכורא אתכפיא בימינא דלא שלטא וכדין ההוא דכר דנפיק מגו נוקבא מסטר שמאלא כל אורחוי כנוקבא (ולא אקרי דכר) אבל דכר דנפיק מגו ימינא הוא שלטא ונוקבא דנפקא מניה אתכפיא דהא סטר שמאלא לא שלטא ועל דא וילדה זכר כתיב:

תרגום: וילדה זכר כלולים יחד מצד הימין, ואם תלד נקבה כלולים באחד, נקבה וזכר מצד השמאל, שיותר שולט צד השמאל על צד הימין, והזכר נכנע בימין שלא שולט, ואז אותו הזכר שיוצא מן הנקבה מצד השמאל כל דרכיו כמו נקבה, (ולא נקרא זכר), אבל הזכר שיוצא מתוך הימין הוא שולט, והנקבה שיוצאת ממנו נכנעת, שהרי צד השמאל לא שולט, ועל כן כתוב וילדה זכר. פי' הרמ"ז: כל אורחוי כנוקבא, פי' מדותיו כשל הנקבה דדעתו קלה וכחו תשוש ונוטה לכילות ולעצלות וכיוצא, ולזה רמזו רז"ל באומרם אוי לו למי שבניו נקבות, פי' שהזכרים שלו הם מצד הנוק' וכו' ונלע"ד שיצחק אבינו ע"ה בתחילה נקרא (בראשית יח ז) בן שרה, שהיה מבחינה זו קודם העקידה, ולזה לא צוהו ה' ששיאנו אשה, פי' שלא נתן כן על לבו, אבל בעקידה פרחו ממנו בחי' הנקבה וניתנה לו של זכר, וזה שאמרו רז"ל וה' ברך את אברהם בכל, שנתן לו בן, ור"ל שאז היה בן מצד גבורות שלו והיתה בו בחינת זכרות ב"ן דמ"ה, שלגבי רבקה היה זכר, ולכן השתדל להשיאו אשה.

²² עי' שעה"כ סב ע"ד: והנה נתבאר כי המים חמין הם בסוד שלהובא דאשא הנז' בזוהר המגרשת את הקל', ולכן צריך שבשעת רחיצתך במים החמין, תכוין בסוד כוונת שלהבת י"ה, ר"ל כי זו השלהבת יוצאת משם י"ה, כדי לגרש ולהפיל הקל' למטה. ונבאר איך זו השלהבת נמשכת משם י"ה. הנה שם י"ה, יש בו ג' מיני מלויים, ביוד"ן ובאלפ"ן ובהה"ן, כזה: יוד ה', יוד הא, יוד הה. ושלשתם יחד הם בגימ' אמן, כמנין יאהדונה". אחר כך תכה ב' אותיותיו זו בזו בכל שלשה המלויים, כזה: יוד פעמים ה"י, הם בגימ' שלש מאות. יוד פעמים ה"ה, הם בגימ' מאתים. יוד פעמים ה"א, הם בגימ' ק"ך. ושלשתם יחד הם בגימ' כת"ר. והענין הוא כי ג' י"ה הם שלשה מוחין, והם למעלה בבחינת הכתר של הנקבה, כי כל בחי' מוחין שלה הם משם י"ה כנודע אצלנו.

עי' שער הפסוקים (פרשת שמות): ונמצא, כי שת והבל הם אותיות אלו שלהב"ת י"ה, כי הם השלהבת והנשמה היוצאת משם י"ה, שהוא אבא. וטעם קריאתם שלהבת, הוא כנודע ענינה אצלינו, בענין רחיצת האדם בכל ערב שבת פניו ידיו ורגליו במים חמין. ושם נתבאר כי בחינת שם י"ה, בכל בחינותיו במלואו ובפשוטו, נקרא שלהבת וע"ש.

שהוא מאהבה לא יוכלו לכבות אותה: **ואתערו כו' מאתני' - שיחול ה"א האהבה כנ"ל: ברחימו ודחילו - שהן י"ה כידוע, שיחול בהם י"ה בתוך ב' האשות שלהן. ואמר לעיל, ויהיב ליה זרע כו', דאיהו ו', וז"ש ודא איהו אשה כו', וז"ש כל המקדש עצמו בשעת תשמיש הויין ליה בניס זכרים²³**

(שבועות יח ע"ב):

<p>איהי שפכת דמים דאדם אודריקת דמה ועל (כל) דא צריכה לנטרא לה מדם נדה ובגין דא על תלת מלין אלין נשים זהירות בנדה ובחלה ובהדלקת הנר עד כאן רוא דחטה דמתמן חלה חט"ה איהי רוא דעשרין ותריין אתוון דאורייתא:</p>	<p>היא שפכה את הדמים של אדם, נזרק דמה, ועל (כל) זה צריכה לשמור אותו מדם נדה, ולכן על שלשה דברים אלו נשים זהירות, בנדה ובחלה ובהדלקת הנר (שבת לא ע"ב). עד כאן סוד החטה, שמשם חלה, חט"ה הוא סוד של עשרים ושתיים אותיות התורה.</p>
--	---

חטה איהו כו' - ר"ל, חטה דקודשא שחל בו ה' בינה, ואז גי' כ"ב אתוון כו', שהוא בכינה כידוע, שהיא ימא דאורייתא, כמ"ש בתיקון י"ז. אבל חטה כו':

תקונא שיבסר

בראשית עלה אתמר ראשית מעשר דגנך (דברים יב יז) ודא מלכות דאיהו מעשר ואיהי עשירית לעשר ספירות ובגינה מעשרין ומוין ותבן דאינון לבושיין [כו ע"ב] דחטה²⁴ בהאי עלמא פטורין ממעשר ומאן דבעי לאפקא מעשר מחטה בעי לנקייה מן מוין ותבן דאינון ח"ט ואשתארת איהי ה' נקיה בההוא זמנא יהא זריק בה טפה דאיהי י'!

בראשית, עליה נאמר "ראשית מעשר דגנך", וזו מלכות שהיא מעשר והיא עשירית לעשר ספירות, ובשבילה מעשרים. ומוין ותבן שהם הלבושים של החטה בעולם הזה, פטורים ממעשר, ומי שרוצה להוציא מעשר מחטה, צריך לנקותו מן המוין והתבן שהם ח"ט, והיא נשארת ה' נקיה, באותו זמן יהיה זורק בה טפה שהיא י'.

תיקון יז ואיהי עשירית לעשר כו' - ר"ל, לכל הע"ס שהיא עשירית מכל²⁵, שבכל ספירה ט' חלקים נשארו, והיא נוטלת המעשר מכל ספירה כמ"ש לקמן, וז"ש ובגינה מעשרין בהאי עלמא, ר"ל במלכות שהיא עוה"ז, שמלובשת בקליפין כידוע (והר"ג רכז ע"א): זריק בה טפה - ר"ל, המעשר שהיא י' עשר, {לא ע"ד} והטפה מחכמה שהיא י' והיא נקודה בהיכלא²⁶, נקודה פנימית שבסיהרא, חכמה כידוע:

וכוונא דא בזוונא דבר נש צריך לנקאה הטפה מח"ט דאיהו יצר הרע למהוי זרעא נקיה בה' הה"ד ה"א לכם זרע (בראשית מז כג) אבל בעלמא דאתי חטה איהי נקיה איהי ולבושה ואיהי עשרין ותריין אתוון דאורייתא ובגין דא בהמוציא בעל הבית צריך לדקדק בה' למהוי איהי נקיה בלא פסולת ותריין עשורין אינון דאמר קרא (דברים יד כב) עשר תעשר אמאי אלא בגין לקשרא לה בתריין דרועין דאינון כהן לוי דאינון מעשר ראשון ללוי מעשר מן המעשר

וכמו זה בזווגו של אדם, צריך לנקות טפה מחטא שהוא יצר הרע, להיות זרע נקי בה', זהו שנאמר "הא לכם זרע". אבל בעולם הבא, החטה היא נקיה, היא ולבושה, והיא עשרים ושתיים האותיות של התורה. ולכן בהמוציא, בעל הבית צריך לדקדק בה' שהיא תהיה נקיה בלי פסולת. ושני עשורים הם שאמר הנאמר "עשר תעשר", למה, אלא בשביל לקשר אותה עם שתי זרועות שהם כהן ולוי, שהם מעשר ראשון ללוי, מעשר מן המעשר לכהן, שכל הספירות עולות לעשר (בשכינה), עד שעולות למאה, והיא נעשית תרומה לכל המאה. ולכן שיעור תרומה שנים ממאה, כנגד שני לוחות התורה, שהיא

²³ עי' לעיל הערה 21.

²⁴ עי' לקמן פא ע"א שזה ערלה ופריעה.

²⁵ עי' ע"ח שער מיעוט הירח רפ"א שמלכות אתנטילת מכלהו.

²⁶ עי' לעיל הערה.

תורה שנתנה בארבעים ימים, וזהו תור"ה מ', ובה נעשו הספירות כלן עשרונים, שלשת האבות, שלשה עשרונים, שני נביאי אמת הם, עשרון עשרון.

לכהן דכל ספירן סלקין לעשר (בשכינתא) עד דסלקין למאה ואיהי אתעבידת תרומה לכלהו מאה ובגין דא שיעור תרומה תרי ממאה לקבל תרין לוחין דאורייתא דאיהי תורה דאתייהיבת בארבעין יומין ודא איהו תור"ה מ' ובה אתעבידו ספירן כלהו עשרונים תלת אבהן תלת עשרונים תרי נביאי קשוט אינון עשרון עשרון:

אבל בעלמא דאתי - בינה כנ"ל: איהי ולבושא - שהיא ה' מן חטה, ולבושין דילה יסוד ומלכות, שה' דילה מתפשטת בנ' תרעין דילה בה' ספירות מחסד עד הוד²⁷, ומתלבשין ביסוד, וחוזר ומתלבשין במלכות, בסוד (ע"ז כט ע"ב, וע"ז ע"ח שער לד' ו) חותם בתוך חותם, שלכן נקראין כל (זהר ח"א יז ע"א), כלה כידוע (לקמן סג ע"א), וזהו ח"ט מן חטה, שהתחלת הספירות מחכמה שנקראין ראשית²⁸, ויסוד הוא ספיר' ח', שלכן (ויקרא יב ג) וביום השמיני ימול כו', ומלכות ט' והוא חותם בתוך חותם, שיין שלה יין דמנטרא²⁹ דלא נגע בה עובד כוכבים, עלמא דחירות כידוע³⁰: ואיהי עשרין כו' - כנ"ל, וכ"ב אותיות נכללין ביסוד כידוע (ס"י פ"א מ"ב, שעה"כ עמידה ב), וחוזר ונכללין במלכות, שלכן נקראת אתה³¹, בסוד כלה, כל ה', וכן כ"ב אותיות הוא א"ת, מא' עד ת' בתוספת ה' כנ"ל: לדקדק בה' כו' - שסמוך לה' הוא מוץ של המוציא, ואח"כ י"א של המוציא, שהוא תבן במספר קטן, כי בס"א מחשבין מספר קטן כידוע³² בסוד י"א אוררים, לכך צריך להפריד הה"א מהן. ואמר בעל הבית, שהמוציא הוא בכזית, יו"ד של השם, טפין בכזית (לא ע"א), ובעל הבית הוא דזריק י' בה"א כנ"ל, בעל האשה, שנקראת בית: דכל ספירן סלקין כו' - שהיא נוטלת העשירית מכל כנ"ל, ובה י"ס מעשר מכל [ה]ע"ס. נמצא בכל הספירות תשעים, ועמה מאה. ונותנת מעשר ללוי, שמתייחד בעישור ספירה גבורה דילה, ועוד מעשר לכהן ספירה חסד דילה, תרין דרועין דילה, בתרין דרועין דילה³³, שהן כהן ולוי, וכל ספירן דילה הן מעשר כנ"ל, ונותן קודם ללוי כמ"ש שמאלו תחת לראשי (שיה"ש ב ו), ואח"כ וימינו תחבקני, דקודם סלקא גבורה והוא סליק לה בכל ע"ס דילה כידוע³⁴, שלכן שם מעשר שלם עשר ממאה, ואח"כ נוטל ממנה הכהן ספירה דיליה חסד, א' מְעַשֵׂר דילה, וזהו מעשר מן המעשר: תרי ממאה - חו"ג דילה, שקודם צריך לכלול בה חו"ג בחסד

²⁷ ע"י לעיל הערה.

²⁸ ע"י לעיל יב ע"ב.

²⁹ ע"י זהר ח"א רלח ע"א, וע"י הערה.

³⁰ ע"י זהר ח"ב קפו ע"א שזה כינוי לבינה.

³¹ ע"י זהר ח"ב רסא ע"א: את"ה עטורא דסתימו דאתון כללא דכלהו כ"ב אתון ודא הוא א"ת ה' דכליל לון מעילא בהאי ה' וכניש לון בגויה ודא איהו א"ת ה' וכד איהו בשלימו בההוא נהר דאחיד בה סלקא לאתעטרא לעילא ודא איהו רזא דכתיב (אסתר ב יג) ובזה הנערה באה אל המלך וכדין (שם) את כל אשר תאמר ינתן לה ודא איהו רזא ברוך אתה ובעי לאתכוונא בהאי רזא ולקשרא רעותא בהאי רזא.

תרגום: את"ה העטור של סתר האותיות הכלל של כל כ"ב האותיות וזהו א"ת ה' שכולל אותם מלמעלה בה' הזאת וכונס אותם לתוכו וזוהי א"ת ה' וכשהיא בשלמות באותו נהר שאוחז בה היא עולה להתעטר למעלה וזהו סוד הכתוב ובזה הנערה באה אל המלך ואז את כל אשר תאמר ינתן לה וזהו סוד ברוך אתה וצריך להתכונן בסוד הזה ולקשר את הרצון בסוד הזה.

³² ע"י ספר הליקוטים (פרשת שמיני - פרק יא): אמת, כי בדושים של הרב זלה"ה אינו מביא חשבונות במספר קטן, עכ"ז כבר מצינו בהקדמת התיקונים שמביא שם מספר קטן, ובהיות כי המלכים דמיתו הם נפלו בקליפות, ובהם יתכן מספר קטן, לזה כתבנו זה הדרוש.

וע"י שער המצות (פרשת ואתחנן): עוד יש אזהרה אחת והוא כי בהיות האדם עוסק בחכמת האמת כי כולם גמטריות כנודע אין ראוי למנות האותיות במספר קטן אלא כל הגימטריא יהיה במספר גדול של האותיות לפי שכל מספר קטן הוא ביצירה במטטר'ן הנער ובפרשת שלח לך (קסח ע"ב) קראוהו בחושבן זעיר דחנוך וע"ש וחכמת הקבלה הוא באצילות שבו הוא מספר גדול של האותיות וכל מי שנפשו אינה מתוקנת בא לדעתו תמיד ענין מספר קטן.

³³ נדצ"ל דיליה.

³⁴ ע"י מלואים אות ד, וכן אות ה.

שמאלא בימינא, ואח"כ לעורר הגבורה ואח"כ בחד כידוע³⁵, וזהו תרומה שנותנין קודם לכהן וז"ש לקבל תרין לוחין כו', שהן ב' ספרים³⁶ בב' ידיים שהן בחו"ג, כידוע: ודא איהו תורה מ' - ר"ל, אותיות תרומה, תורה מ', שניתן במ' יום, וכן תרומה עין יפה [א' מארבעים] (בארבעים), שהן כלל כל המרכבה חגת"ם, בסוד יב"ק³⁷, שקודם בשמאל קדושה, ואח"כ ברכה בימין, ואח"כ יחוד תו"מ, וז"ש התורה ניתנה למשה, ומשה עין יפה נהג בה ונתן לישראל (נדרים לח ע"א³⁸), שלכן ניתנה בארבעים שנה: ובה אתעבידו כו' - שכל ספירה א' מעשר בה: תלת אבהן כו' - ר"ל, חג"ת דילה והן בסוד סגול, כמ"ש בתיקון י"ח (לב ע"ב ד"ה ואיה חירק): תרי נביאי כו' - נ"ה {לב ע"א} שהן בסוד צירי כמ"ש שם (לב ע"ב), ור"ל שהן שני עשרונים לאיל, ועשרון לכבש, הוא יסוד בסוד חירק תחת הצירי, כמ"ש בתיקון הנ"ל (לב ע"ב), והטעם שאינו בנ"ה בסוד סגול כמו ת"ת בחו"ג, לפי שבינה מתפשטת בה' שלה בנ' תרעין דילה, שכל א' כלול מעשר בה' ספירות מחסד עד הוד, וז"ש עץ החיים בינה מהלך ת"ק שנה (מדרש זוטא שיר השירים פרשה א'³⁹ בכל ספירה עשר. וחג"ת נכללין כאחד כידוע, בסוד ויסע ויבא ויט (עי' לעיל יב ע"א ולקמן צח ע"ב), אבל יסוד אינו ממנינם⁴⁰, והוא יתום מאמו כנ"ל, (שאמר יוסף יתום מאמו (שעה"פ וישב)), אלא שהכל נכלל בו בסוד כל (זהר ח"א יז ע"א), והכל בסוד י' אחד כידוע בסוד הכללות, וזהו י' דיסוד, י' זעירא, וז"ש פר בן שלש בסוד חג"ת כנ"ל, איל בן שתים נו"ה, כבש בן שנה יסוד, נגד עשרונים הנ"ל⁴¹, והכל במלכות. והן ו"ק, שלכן ברגלים וחדשים באין הכל עולות, כי עולה בדכורא כידוע (זהר ח"א ע"א), ושעיר עזים לחטאת בנוקבא, (כי חטאת בנוקבא (זהר ח"ג כח ע"א)), והוא במלכות דילה, שרגליה כו'⁴² (משלי ה ה), להפריש ממנה השעיר כידוע (זהר ח"א רנט ע"ב), כמו שכתוב (ויקרא ט ג) ושעיר לחטאת כו', הביאו עלי חטאת על שמעטתי את הירח (חולין ס ע"ב), במלכות דילה, סיהרא דלית לה מגרמה כלום (זהר ח"א קפ"א ע"א):

³⁵ עי' מלואים אות ד.

³⁶ של ספר וספר וסיפור (ס"י פ"א מ"א).

³⁷ עי' מלואים אות ב.

³⁸ אמר רבי יוסי ברבי חנינא לא ניתנה תורה אלא למשה ולזרעו שנאמר כתב לך פסל לך מה פסולתן שלך אף כתבן שלך משה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר טוב עין הוא יבורך וגו'.

³⁹ ז"ל: עץ החיים מכוון כנגד גלגל החמה אחרים אומרים עץ החיים מכוון כנגד גלגל חמה מהלך שנה. רבי מאיר אומר מה גלגל החמה ת"ק שנה אף עץ החיים ת"ק שנה וכל פלוגתא דמי בראשית יוצאים. ועי' שעה"פ (בראשית ב): וז"ס מ"ש רז"ל. מהלך עץ חיים ת"ק שנה, שהם ה' חסדים, המתפשטים בז"א. והנה ת"ק חסדים, הם כמנין כתף ימין, וכנגדו כתף שמאל, הם ה' גבורות. ⁴⁰ עי' לעיל הערה.

⁴¹ עי' זהר ח"ג רמז ע"ב: ועוד בלולה בשמן כתיבת דא צדיק חי עלמין דנגיד טפין קדישין דאינון פירורין כזיתים ממוחא עלאה דאינון חד עשרון לקבל י' ושני עשרונים י' ושלשה עשרונים לפר (במדבר כח כ) י' ו' ואינון עשרון לכבש וב' עשרונים לאיל ושלשה עשרונים לפר ורזא דמלה אמרו בתעניות אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולין כנגדה טפיים ואינון בראז דא •. ורמיזו דלהון לקבל תלת מוחין חד מוח הזכרון תניינא מוח המחשבה תליתאה מוח הדמיון.

ועוד בלולה בשמן כתיבת, זה צדיק חי העולמים, שמושך טפות קדושות שהן פרורים כזיתים מהמח העליון, שהם עשרון אחד כנגד י', ושני עשרונים י', ושלשה עשרונים לפר י' י', והם "עשרון לכבש ושני עשרונים לאיל ושלשה עשרונים לפר". וסוד הדבר אמרו בתענית (כה ע"ב), אין טפה יורדת מלמעלה שאין עולות כנגדה טפיים, והם בסוד זה •. והרמז שלהן כנגד שלשה מוחין, אחד מוח הזכרון, שני מוח המחשבה, שלישי מוח הדמיון.

⁴² יורדות מות.

א. עי' זהר ח"א כד ע"א: צלותא איהי מצוה ודא שכינתא ואורייתא דא קב"ה לא צריך הפסקה בינייהו וצריך לסלקא תורה ומצוה ברחימו ודחילו.
 תרגום: תפלה היא מצוה, וזו שכינה, והתורה זה הקדוש ברוך הוא, לא צריך ביניהם הפסקה. וצריך להעלות תורה ומצוה באהבה ויראה.
 ועי' זהר (ח"א השמטות דף רסב ע"ב) צלותא דאיהי שכינתא אדני סלקא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה וסליקת כלא דבזמנא דאיהו מתכסי מינה באלין קליפין איהי אתקריאת עניה יבשא ולית לה אלא מה דיהבין עבדין בחשאי.
 תרגום: התפלה, שהיא שכינה, אדני, עולה לבעלה שהוא יהו"ה, ומעלה הכל. שבזמן שהוא מתכסה ממנה בקלפות הללו, היא נקראת עניה יבשה, ואין לה אלא מה שנותנים עבדים בחשאי.
 ועי' תיקון ז סה ע"א: ועוד שכינתא אתקריאת צדקה וקודשא בריך הוא בעל צדקה ובגלותא איהי עניה ובנהא עניים וקודשא בריך הוא כביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה ובגינה אתמר הן אראלם צעקו חוצה וכו' ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה בצדיק דאיהו ברית ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא איהו נהר יחרב ויבש בבית ראשון ושני.
 תרגום: ועוד שכינה נקראת צדקה והקדוש ברוך הוא בעל צדקה ובגלות היא עניה ובניה עניים והקדוש ברוך הוא כביכול הוא עני כשהוא מחוץ למקומו ובגללה נאמר הן אראלם צעקו חצה וכו' ובאיזה מקום הוא עני והיא עניה בצדיק שהוא ברית ומשום שחטאו בו ישראל למטה הנהר ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני.

ב. עי' זהר ח"ג רטז ע"ב: מאי להצהיל פנים משמן אינון י"ב פנים ד' דאריה ד' דשור ד' דנשר דאינון מיכאל אריה ארבע אנפין דיליה (יהו"ה) ארבעה אנפין⁴³ דשור ואיהו גבריאל ואינון (יהו"ה) יוד ד' אנפין דנשר ואיהו נוריאל ואינון (יהו"ה) ואינון ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דתלת אבהן ואוקמוה רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין (ס"א נקודין) נהורין⁴⁴ לחשבון⁴⁵ יב"ק ואינון מלך מלך ימלוך יהו"ה אהי"ה אדני"י סך הכל יב"ק.
 תרגום: מה זה "להצהיל פנים משמן" אלו שנים עשר פנים, ארבעה של אריה, ארבעה של שור, ארבעה של נשר, שהם מיכאל אריה ארבע פנים שלו יהו"ה, ארבע פני שור והוא גבריאל והם יהו"ה, ארבע פני נשר והוא נוריאל והם יהו"ה, והם ממונים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות, ופרשוה רבותינו האבות הן הן המרכבה, ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק, והם מלך מלך ימלך, יהו"ה אהי"ה אדני"י, סך הכל יב"ק.
 ועיי"ש רכט ע"א: ורזא דמלה וגביהן וגובה להם וגבותם וגביהן גרפין וגובה להם אנפין וגבותם דאינון⁴⁶ עליהו מלאות עינים סביב לארבעתן כלהו מרובעות וכלא קשוט⁴⁷ ע' ענפין (נ"א אנפין) לאורייתא גרפין אדני אנפין יהו"ה עיינין אהיה וסלקין יב"ק בחושבן אדני במעשה יהו"ה בדבור אדיד במחשבה.

⁴³ בניקוד מְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ (ועי' ליקוט על ניקוד זה שנדפס בתיקון ז דף י"ח) (יהל אור). הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), סוד שם של "ב, שהוא ג' הויות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ, הו"ה והו"ה ויהי"ה, שהם י"ב אותיות דג' הויות וכמ"ש כ"ז בספר יצירה להגר"א (פרק א משנה א אופן ג דף ג ע"ד) ובכ"מ. וכן מְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ הוא גימטריא ר"פ, כמנין מנצפ"ך. וכן הנקודות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ הוא גימטריא קי"ב, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל הב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א) ופ' עקב (דף רעב ע"ב) ובכ"מ בזוהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א). וכן הוא גימטריא הו"ה אלהים, שהוא כללות החו"ג, שהם בדעת וכו' אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם הו"ה צרופי הו"ה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הו"ה מלך הו"ה מלך הו"ה ימלך, ג' צירופים מהג' יוד"ן, וג' מהג' הה"ן, וג' מהג' וו"ן, וג' מהג' הה"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יוד"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) וע"ש דברי רבינו (ביאורים ח"א נה ע"ג).

⁴⁴ ר"ל נקודין כמ"ש בתיקון ז (כא ע"א) (יהל אור).
⁴⁵ שוא דימלוך לא חשיב שהוא נח. וכ"ז קאי על מ"ש בזוהר ר"ח פתח כו' ויין ישמח כו'. וג' חיוון הן בג' גלגולים, וזהו להצהיל פנים, י"ב פנים הנ"ל. מה שחרב י' מן יב"ק, עכשיו החזיר כנ"ל (יהל אור).

⁴⁶ ו' תליתאה בינה, מרכבתא תליתאה כנ"ל (יהל אור).
⁴⁷ ובלא קשוטה. צ"ל וכלא קשוט. ור"ל אע"ג דלעיל אמר דת"ת הוא עיינין, וכאן אמר שהוא אנפין ע' פנים כו' (יהל אור).

תרגום: וסוד הדבר "וגביהן וגובה להם" "וגבותם וגביהן" כנפים, וגובה להם פנים, וגבותם שהם עליהם מלאות עיניים סביב לארבעתן, כולם מרובעות, והכל אמת. שבעים ענפים (פנים) לתורה, כנפים אדני, פנים יהוה, עיניים אהיה, ועולים יב"ק, בחשבון אדני במעשה, יהוה בדבור, אהיה במחשבה.

ועי' תיקון ז קמט ע"ב: ועוד עיינין גבוהין מסטרא דימינא ועיינין עמיקין מסטרא דשמאלא דא ענו ודא ביישן מסטרא אחרא דא גס רוח ודא עז פנים כרובי עינא ועפעפי עינא עלייהו אתמר והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפרת (שמות כה כ) דא כפורתא דעינא תלת גוונין דעינא אינון אהיה יהוה אדני כלל ופרט וכלל ואינון יחודא ברכה קדושה וסימן י"עננו ב"יום ק"ראנו דהכי סליק חושבן תלת שמהן אלין כחושבן יב"ק אהיה כתר עלאה יהוה עמודא דאמצעיתא אדני שכינתא תתאה אדני כלל (נ"א יהוה) אהיה פרט יהוה (נ"א אדני) וכלל. ועי' בגר"א בתיקון ז (קנד ע"ב): ויחוד דיליה שמע ישראל - דכולל ברכה וקדושה שהן עשרה ז' ברכות וג' קדושין והן יב"ק: א"כ משמע שברכה בהויה, קידוש באהיה ויחוד באדני.

עי' ע"ח שער כח פרק ה: ונחזור לעיל, כי נשאר למעלה סוד ג' חללי דגלגלתא, שהוא אותו התלבשות הנעשה בת"א דא"א (נ"א דז"א)⁴⁸ בלתי מוחין בפנים, ואז נשאר כל אלו החללים בסוד הקרומות דמוחין והיו⁴⁹ שבילי החכמה, ושערי הבינה ניכרין בהם בסוד קרומות וצינורות. ואח"כ נתעלו חג"ת ז"א ונעשה מהם סוד עצמות של גלגלתא על הקרומות הנ"ל, ואח"כ נכנסו בהם המוחין העיקריין, והם סוד ד' היות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן, מלובשים בנה"י דתבונה⁵⁰ כנודע. וכבר ידעת, כי המוחין האלו מתפשטין בכל ט"ס דז"א, מוח חכמה בחח"ן, ומוח בינה בבג"ה, ומוח דעת בדת"י, וא"כ הוא מוכרח כי ברדת אלו ג' מוחין להתפשט בגוף שיעברו דרך הגרון, דרך ג' אלהים אשר שם, ואז נעשין שם הויה אלהים ג"פ, והם ג"פ יב"ק בגרון⁵¹, וז"ס (בראשית לב כב) ויעבר את מעבר יב"ק שהוא גרון, והוא סוד ויעברו די"ג מדות שאנו אומרים בתפלה תחלה כדי⁵² ליקח מכאן את אור הגרון⁵³ (נ"א המוחין) הנ"ל היורדין מכאן⁵⁴.

⁴⁸ נמחק בדרושים.

⁴⁹ ל"ב (נוסף בשעה"ק).

⁵⁰ הבינה (דרושים).

⁵¹ יב"ק היא גימ' הויה אלהים.

⁵² "תחלה כדי" נמחק דרושים.

⁵³ דרושים גורס את המוסגר.

⁵⁴ נוסף בשעה"ק: והנה נתבאר אצלינו במקומות רבים, כי ג' בחי' יש במוחין אלו דגדלות דז"א, שהם ג' אותיות צלם. וזהו פירושם האמיתי, כבר ידעת, כי להוליד אלו המוחין, הוצרך חכמה להכלל בישראל סבא. והוצרכה בינה לרדת למטה, עד מקום התבונה, ונכללה בה. ושם למטה, היה הזווג של אר"א, והוציאו טפות מוחין אלו, ונתעכבו שם זמן העיבור בבטן התבונה. ואח"כ ילדה התבונה את המוחין האלו, ויצאו בסוד הלידה מן הרחם, שהוא היסוד שבה, ולחוק, ושם נתגלו מוחין אלו, בבחי' גילוי. והנה עתה, נה"י התבונה, הם למעלה מראשו של ז"א. והרי זו בחי' ראשונה אל המוחין האלו, ועתה הם בסוד א"מ על ראש ז"א, ועדיין לא נתלבשו בנה"י דתבונה.

הבחי' הב' הוא, שהנה"י של התבונה, נכנסים ומתלבשים תוך הקרומות, שהם בחי' הראש, שהיה לו לז"א בזמן היניקה, כנז"ל, ואז המוחין הנז' דגדלות דז"א, נכנסים ומתלבשים תוך הנה"י דתבונה, שנתלבשו בתוך הקרומות כנזכר.

הבחי' השלישית הוא, אח"כ, כי נגדלים חג"ת דז"א, ועולים למעלה, ומהם נעשה עצם הגלגלת, המכסה וחופה על הקרומות הנזכר. ועתה, הוא עיקר זמן הכנסת המוחין בגלגלתא דז"א. ואלו הם הג' בחי', שנתבארו אצלינו במקום אחר, בסוד אותיות, צל"ם. וצ"ל. וצ'. והם, בתחלה, המוחין מגולים אחר לידתם. השנית, כשנתלבשו תוך הנה"י דתבונה. והכוונה לומר, כי גם הנה"י דתבונה נתלבשו תוך הקרומות דרישא דז"א. ועדיין לא היה בו גלגלתא, ולכן עדיין אין זה נקרא הכנסה ברישא דז"א. והג', כשנעשה להם גלגלתא ממש, ולבחי' זו אנו קוראים הכנסת המוחין ברישא דז"א ממש.

ג. עי' זהר ח"ג קעט ע"א: ועוד (במדבר טו יט) והיה⁵⁵ באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה ליי' תרימו כגון (חבקוק ג י) רום ידיהו נשא⁵⁶ ואינון עשר אצבעאן דסליקו⁵⁷ דלהון לעשר ספירן דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א דסליקו מ"ה ובאתון דאלפא ביתא מה סליק מא"ה י"ם ה"צ והאי איהו דאוקמוה רבנן מארי מתניתין (דברים י) ועתה ישראל מ"ה יי' אלהיך שואל מעמך ואמרו אל תקרי מה אלא מאה לקבל מאה ברכאן דמחייב ב"נ לברכא למאריה⁵⁸ בכל יומא והאי איהו דצריך ב"נ למטעם בכל יומא למאריה ובג"ד (שמות כה ב) ויקחו לי תרומה:

וכמה תרומות אינון אית תרומה מדאורייתא⁵⁹ תורה מ' והאי איהו תרומה תורה דאתייהבת בארבעים יום ואי תימרון דאכילנא מנה (נ"א מנא) הא כתיב (שמות כד יח) ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שם לד יח) לחם לא אכל ומים לא שתה נטירת הוה עד השתא האי תרומה לקב"ה וכיון דמלכא לא אכל איך אכלין עבדי דהא לבתר דאמר (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי לבתר אכלו רעים ייכלון עבדוי:

תרגום: ועוד "והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה'", תרימו כמו רום ידיהו נשא, ואותן עשר אצבעות שעלייתם לעשר ספירות, שהן יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שעולים מ"ה, ובאותיות אלפא ביתא מה עולה מא"ה, י"ם ה"צ, וזהו שפרשוה רבותינו בעלי המשנה "ועתה ישראל מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך", ואמרו אל תקרי מה אלא מאה, כנגד מאה ברכות שחייב אדם לברך את רבונו בכל יום, וזהו שצריך אדם להטעים בכל יום לרבוננו ולכן "ויקחו לי תרומה".

וכמה תרומות הן, יש תרומה מהתורה, תורה מ', וזוהי תרומה. תורה שנתנה בארבעים יום, ואם תאמרו שאכלתי ממנה [מנה] הרי כתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה", "לחם לא אכל ומים לא שתה", שמורה היתה תרומה זו עד כעת לקדוש ברוך הוא, וכיון שהמלך לא אכל איך אכלו העבדים, שהרי לאחר שאמר "אריתי מורי עם בשמי", אחר כך "אכלו רעים יאכלו עבדיו".

ד. עי' זהר ח"ב קלב ע"ב: שמא דמ"ב אתון רזא דיליה אבהן דקא מתעטרן בעלמא עלאה ועלמא עלאה במה דלעילא (ס"א וסלקא רזא לעילא לעילא עד דאתעטרא באין סוף) ועל דא סליק ולא נחית ואתעטר גו מחשבה עילאה זכאה חולקא דמאן דידע ליה ואזדהר ביה⁶⁰.

⁵⁵ ר"ל תרומה של כל הברכות שהן מאה ברכות. כמש"ו שצריך לברך על כל מה שאוכל. וכל האוכל בלא ברכה מועל, דומיא דתרומה במיתה, מזיד במעילה במיתה לרבי. וקודם שטועם הכהן הקב"ה התרומה, שהוא הברכה, אסיר לאכול ממנה כמו טכל (יהל אור).

⁵⁶ עשר אצבעאן כמש"ו (יהל אור).
⁵⁷ ר"ל זקיפות האצבעות כמ"ש ברע"מ פ' נשא (רמא ע"א). ולכן צריך להגביה הידים קודם ברכת הלחם. וזהו והיה באכלכם כו' תרימו כו'. וז"ש ידיהו נשא, רום זהו התרומה הברכות שצריך בברכת נט"י ידיהו נשא (יהל אור).

⁵⁸ כמ"ש (ברכות לה ע"א) כל האוכל בלא ברכה כאלו גוזל להקב"ה כו' (יהל אור).
⁵⁹ ר"ל תרומה של תורה שניתנה בארבעים יום. וזהו אותיות תרומה, תורה מ' כמפ"ו, והוא עין יפה א' מארבעים, כמ"ש (נדרים לח ע"א) שהתורה ניתנה למשה לבדו ומשה נהג בה עין יפה. וכן הקב"ה נהג בה עין יפה, כמ"ש (ברכות ה ע"א) כי לקח טוב נתתי שהנותן בעין יפה הוא נותן. ולכן לא אכל משה בכל מ' יום עד שלמד התורה, דאז סליק התרומה לה' כמ"ש ברע"מ פ' תרומה (קנח ע"ב) דהתרומה הוא ללמוד אורייתא ע"ש ואי תימרון כו' (יהל אור).

⁶⁰ רוב אותיותיו מצורפות על סוד העליה, כיצד, אבגית"ץ הרי כל הו' אותיות עולות ולא יורדות כי ק' פשוטה היא תשע מאות, ק"ר ע"ש ט"ן הרי ג' זוגות עולות ולא יורדות (גדיכ"ש הם אותיות עולות ולא יורדות), בט"ר הרי ג' עולות, צ"ת הם ג' עולות, ח"ק בטנ"ע הרי זוג עולה וד' עולות, גל"ף הרי ג' עולות, ז"ק הרי זוג עולה, קו"צ הרי ג' עולות, י"ת הרי זוג עולה נמצא כל השם עולה ואינו יורד אלא מעט מזער לכך עיקרו עולה, ושם ע"ב יקרא עולה ויורד בסוד היושר וההפוך כדפי'. ושם מצפ"ץ יקרא עולה ויורד על שם הא"ב, וענין העליה משובחת אלא שאין בה עונ"ג לתחתונים, דהיינו כעין יום שבת היא א"ת ב"ש, עולה להקשר ברוחניות העליון, ויורד במנוחה לישראל, ויש בו ענג ומותר באכילה ושתייה, ושאר ענג שבת, אמנם כעין שבת ויום הכפורים היא א"ל ב"ם, דהיינו מיותר בקדושה, אמנם עולה ונקשר והתחתונים אין להם שפע, דהיינו יוה"כ אסור בענ"ג (אור יקר). פי' כיון ששם מ"ב רמוז באלב"ם דהיינו ב"ם דאלב"ם כמ"ש לקמן לכ"א סליק (מ"מ). הנה אמרנו כי כל הבריור נעשה ע"י בחי' הגבורות, כי הגבורות הם דוחין ומכלין את הקליפות והחיצונים, והוא משום כי בחי' החסד הרי הוא סובל הכל וטוב ומטיב לרעים ולטובים. משא"כ הגבורות הם דינים, ובהם הוא כל ההבחנה בין רע לטוב, והוא דוחה את הרע ומברר את הטוב אליו. וכן בחי' החסד דרכו הוא להתפשט למטה, כי הוא עושה חסד עם כל כנוז', והוא תכונת מים שהם מתפשטים ויורדים

שמה דע"ב אתון דוד דקא⁶¹ מתעטרא באבהן רוזא דיליה סליק ונחית כגוונא דא מצפ"ץ אמצפ"ץ שמה דתליסר מכילן דרחמי⁶² אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא דנפקין מחד דשריא עלייהו⁶³ ובגין כך סליק ונחית וכלהו סלקין ונחיתין בר האי דסליק ולא נחית ועל דא⁶⁴ שמה דע"ב סליק ונחית⁶⁵ סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא שמה דתליסר מכילן סליק מסטרא דא ונחית מסטרא דא והוא דנחית בגין לאמשכא טיבו לתתא ועל דא א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל אתון קדמאי סלקין בחושבנא ואתון אחרנין נחתי בחושבנא בגין לאמשכא טיבו ודלעילא לתתא| (לעילא ותתא):

שמה דמ"ב איהו מתעטרא לרתיכא עלאה⁶⁶ שמה דע"ב איהו מתעטרא לרתיכא תתאה⁶⁷ זכאה חולקיה מאן דמשתדל למנדע למאריה זכאה איהו בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תרגום: השם של מ"ב אותיות הסוד שלו האבות שמתעטרים בעולם העליון והעולם העליון במה שלמעלה (ועולה הסוד שלמעלה למעלה עד שמתעטר באין סוף) ולכן עולה ולא יורד ומתעטר בתוך המחשבה העליונה אשרי חלקו של מי שמכיר אותו ונוהר בו.

השם של ע"ב אותיות, דוד המתעטר באבות, וסודו עולה ויורד, כמו זה מצפ"ץ (מצפ"ץ), שם של שלש עשרה מדות הרחמים, הם שתיים עשרה, סוד המרכבה הקדושה שיוצאים מאחד ששורה עליהם. ולכן עולה ויורד, וכולם עולים ויורדים חוץ מזה שעולה ולא יורד, ולכן השם של שבעים ושתיים עולה ויורד, עולה מצד זה ויורד מצד זה. השם של שלש עשרה מדות עולה מצד זה ויורד מצד זה. ואותו שיורד כדי למשוך טוב למטה, ועל זה א"ת ב"ש ג"ר ד"ק ה"ץ ו"פ ז"ע ח"ס ט"ן י"ם כ"ל, האותיות הראשונות עולות בחשבון ואותיות אחרות יורדות בחשבון, כדי למשך את הטוב שלמעלה למטה.

השם של מ"ב הוא מתעטר למרכבה העליונה, השם של ע"ב מתעטר למרכבה התחתונה. אשרי חלקו של מי שמשתדל להכיר את רבונו, אשריו בעולם הזה ובעולם הבא.

ה. עי' זהר ח"א פז ע"א: כגוונא דא בעי כהנא לתתא לקשרא קשרין ולכרכא האי דוכתא בגין דיתקשר בימינא לאתקשרא תרין עלמין כחד ברוך אברם רזא דמלה תקונא דכרכאן איהו ברוך

תמיד, משא"כ הגבורות הוא כתכונת אש שהוא תמיד עולה למעלה. והוא ענין שם מ"ב דהוא סליק ולא נחית כמ"ש בזה"ק (תרומה קלב ע"ב), ולכן הוא כי רק הגבורות הם המבררים ומעלים למעלה, ועל ידם נעשה כל העליות כולם (דע"ה ח"ב נד ע"ג). והנה יש שם מ"ב בכל עולם ועולם לבד בעשיה, כמ"ש הרב בסוף שער כסא הכבוד, והשם מ"ב אשר בעולם אצילות הנה הוא הו"ה פשוט ומלא ומלא דמלא, שהוא מ"ב אותיות. ובעולם הבריאה הוא ה'ב' שמות אה"ה, דאה"ה אשר אה"ה (שמות ג יד), וכן אה"ה יה"ו. ובעולם היצירה הוא השם אבגית"ץ כו', וכמ"ש כ"ז בתיקונים (תיקון סט דף קיט ע"ב). ושורשו דכל שם מ"ב הוא בגבורה, כי הוא מסוד הצמצום, והוא סליק ולא נחית וכמ"ש ב'פ' תרומה (דף קלב ע"ב), ועי' עוד בתיקונים (דף קכ ע"א) כל הענין שם. וזהו שאמר הספר יצירה בל"ב נתיבות חכמה פליאות חקק כו', ואמר פליאות כי מרמז בזה על הרשימו שבהצמצום שהיא פלא, מופלא ומכוסא, גנוז ונעלם, והוא העשר פנימיות, כי כל רשימו הוא בסוד י', והוא הנקרא פליאות חכמה, וממנה יצא כל הל"ב נתיבות, ועם אותה הרשימו הוא מ"ב, והוא השם מ"ב שבו נבראו כל העולמות כולם כמ"ש ב'פ' פקודי (דף רלד ע"א) וכנ"ל (ביאורים ח"א נט ע"א).

⁶¹ בראשית לג ע"ב רז ע"ב רלד ע"ב ויקרא קנ ע"ב (הערת הזהר).

⁶² פי' כל השמות יוצאים בחילוף האלפא ביתות, והנה י"ג מדות של (שמות לד ו) ויעבור מתחלפים בא"ת ב"ש, וא"ת ב"ש סליק ונחית, וגם אלו השמות סלקין ונחיתין (זהר הרקיע). הוא מצפ"ץ מצפ"ץ תע"ך גספ"י וכו' (רמ"ז). פי' כתב הרב ה' ה' הם ב' מצפ"ץ והם ב' פאות דא"א ומשפיעים לדיקנא שהם י"ג מכילן דרחמי (מ"מ).

⁶³ נוצר חסד הוא כולל כולם וכן מזל ונקא כולל כולם, נמצא שהי"ב האחרים יוצאים ממזל הח' או ממזל ונקא (מ"מ).

⁶⁴ "סליק ונחית וכלהו סלקין ונחיתין בר האי שמה דמ"ב דסליק ולא נחית ועל דא" מוסגר בדפ"ק. ⁶⁵ ר"ת וס"ת הולך כסדר הפסוקים ואמצע הוא להיפך וכ"ה רוב השמות וכמעט כולם כידוע וז"ש (לעיל) שמה דמ"ב [כו'] סליק ולא נחית שהוא כסדר וכ"ה שמה דתליסר מכילן ג"כ סליק ונחית כנ"ל (יהל אור).

⁶⁶ בכח"ב ד' אותיות הו"ה בכתר וי' דמילוי בחכמה וכ"ח דמילוי המילוי בבינה, אדם ישר בדרוש השמות, וע"ב ו' פעמים י"ב ב"ק (רמ"ז), פי' חג"ת כמ"ש לעיל שע"י מ"ב חג"ת עולים לאימא, ואימא לאבא (מ"מ).

⁶⁷ פי' כמ"ש דוד שהיא מלכות עולה עד לחג"ת (מ"מ).

אברם כמה דאמרינן ברוך אתה⁶⁸ לאל עליון יהו"ה אלהינו קונה שמים וארץ⁶⁹ מלך העולם והאי קרא רזא דברכאן איהו (ובגין כך) ויברכהו מתתא לעילא⁷⁰ וברוך אל עליון (אשר מגן צריך בידך) מעילא לתתא⁷¹ ויתן לו מעשר מכל לאתדבקא באתר דקשורא⁷² אתקשר לתתא תרגום: כדוגמא זו צריך הכהן למטה לקשר קשרים ולברך את המקום הזה, כדי שיתקשר בימין לקשר שני עולמות יחד. "ברוך אברם", סוד הדבר הוא תיקון הברכות. "ברוך אברם" כמו שאמרנו ברוך אתה, "לאל עליון", ה' אלהינו, "קונה שמים וארץ", מלך העולם. והפסוק הזה הוא סוד הברכות, (ולכן) "ויברכהו" ממטה למעלה. "וברוך אל עליון" ("אשר מגן צריך בידך") ממעלה למטה. "ויתן לו מעשר מכל", להתדבק במקום שהקשר נקשר למטה. ועיי"ש פז ע"ב: ויתן לו מעשר מכל מאי מעשר מכל מאינון ברכאן דנפקי מכל⁷³ בגין דאיהו אתר דכל ברכאן דנחתי לעלמא מתמן נפקי דבר אחר ויתן לו מעשר מכל קב"ה יחב ליה מעשרא⁷⁴ ומאן איהו דא דרגא דכל פתחין דמהימנותא וברכאן דעלמא ביה קיימי⁷⁵ ואיהו מעשר ואיהו חד מעשרה ואיהו עשרה ממאה⁷⁶ מכאן ולהלאה עאל אברהם בקיומא דלעילא כדקא חזי תרגום: "ויתן לו מעשר מכל", מה זה מעשר מכל. מאותן הברכות שיוצאות מכל, משום שהוא המקום שכל הברכות שיוורדות לעולם יוצאות משם. דבר אחר, "ויתן לו מעשר מכל", הקדוש ברוך הוא נתן לו מעשר, ומה הוא, זו הדרגה שכל פתחי האמונה והברכות של העולם עומדות בה, והיא מעשר, והיא אחת מעשרה, והיא עשרה ממאה. מכאן ולהלאה נכנס אברהם בקיום שלמעלה כראוי.

ו. עי' זהר ח"ג רמז ע"ב: בלולה בשמן כתית בשמן בההוא שמן דנגיד ונפיק מלעילא⁷⁷ אר"ש יאות אמרת אבל מאי כתית אלא רזא עלאה איהו דכיון דאיהו שמן מאי כתית אלא רמז הוא דקא רמיז לשמשא בנוקבא לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה לא הוי אלא כתית (ס"א אלא רזא עלאה הוא דקא רמיז לאנגדא לגבה שמן כתית כדקא יאות לה) לאפקא מזיתים דאינון שייפין דגופא ולאמשכא ההוא נגידו מלעילא בכל שייפא ושייפא⁷⁸ (לא הוי אלא כתית): וצדיק איהו דכתיש כתישין ואפיק מכל אינון שייפין⁷⁹ עלאין דאינון זיתין קדישין משח רבו

⁶⁸ ברוך הוא יסוד דאו"א ועל ידם אתה מוריד שפע לז"א כדי שיוכל לעלות וכו' אברם הוא חסד, לאל עליון ה' אלהינו, פי' ה' אלהינו הם ת"ת וגבורה וכן אל ת"ת שהוא נוטה לצד החסד, עליון היא הגבורה כנודע מסדר הספירות שהגבורה עליונה מת"ת והכוונה שממשיכין מברוך שהוא יסוד דאו"א לאברם ולאל עליון שהם חג"ת (מ"מ).

⁶⁹ פי' אחר שעלו האבות שם אזי נקראת הבינה מלך העולם (מ"מ).

⁷⁰ פי' שהשפע שהורדנו מברוך לחג"ת אינו שפע האמיתי רק כדי שיוכלו לעלות מתתא לעילא ליסוד הבינה (מ"מ).

⁷¹ פי' זהו השפע האמיתי שאחר שעלו אל הבינה וקבלו שפע אנו מורידים אותם מלאכים שפע כדי להשפיע בעולמות (מ"מ).

⁷² פי' ויתן למלכות מעשר מכל הי"ס וז"ש לאתדבקא, שקישר כל הי"ס באתר דקישורא שהיא מלכות (מ"מ).

⁷³ פי' א"א ע"ה נתן לו א"ס ב"ה הברכות מיסוד הנק' כל (מ"מ). היוצאים מהיסוד הנק' כל והנותן הוא מלכי צדק הנז' דהיינו המ' והמקבל הוא אברהם בעצמו (נ"א).

⁷⁴ פי' א"ס ב"ה נתן לאברהם מעשר מכל הספירות והיא המלכות שהיא חד מעשרה (מ"מ).

⁷⁵ היינו המ' שהיא ראשונה שזכה בה אברהם וזהו ויתן לו הקב"ה לאברהם המדה הזאת שהיא מעשר מכל וכו' פי' נפקא ליה ממלת מעשר מכל פי' המדה שיש בידה מעשר מכל המדות כי היא המשלמת כל א' ואחד לעשר וז"ש ואיהו מעשר ב' ויתן לו המדה ה' שבכל העשר לאפוקי ממ"ד שהספי' הם עשר זולתה ג' ויתן לו מעשר מכל אותה שיש לה כללות מכל הז' (נ"א).

⁷⁶ עלה למדתו מדת החסד מהח' ואפשר אעפ"י שהוא היה הולך ונוסע ומ"מ לא ניתנה במתנה אלא עתה. ז"ח (נ"א).

⁷⁷ מוחין דאבא נקרא שמן (רח"ו). וסוד הענין כי אבא יסוד ברתא בסוד ה' בחכמה יסוד ארץ (מ"מ).

⁷⁸ פי' שהטיפה נמשכת מן המוח ועוברת על כל הספי' תעיר ומקבלת הארה מהם. וזה על ידי היסוד שהוא העולה בסוד הדעת ומושך הטיפה (מ"מ).

⁷⁹ דהיינו ע"י נמשכה הטיפה מהדעת ועוברת בכל איברי הגוף זהו פשט הזוהר. א"נ יובן במ"ש הרב בליקוטים וז"ל דע כי הזתים הם נ"ה לפי שבשעה מרגלאן הם בז"ק דזעיר והשלשה שמות של נה"י הם אל אלה"ים מצפ"ץ והם גי' זי"ת. והשני חסדים דנ"ה הם נכתשים תחלה ביסוד ולכן הם מסטרא דצדיק כנז' בזוהר כי שם נכתשים תחלה ביסוד בכח ההכאה והירידה ונפרדים לפיוריים

בתיאובתא שלים לגבי נוקביה ואי לא כתיש לא יפוק ההוא משחא אלא בלא תיאובתא דשייפין וההוא נגידו לא אתהני מניה נוקבא ולא הוי כדקא יאות עד דתהא בלולה מניה מכל שייפין וע"ד בלולה בשמן כתית לאתהנאה ולא תזנא מניה (אמר ר"מ כנ"ל):

תרגום: "בלולה בשמן כתית בשמן", באותו שמן שנמשך ויוצא מלמעלה. אמר רבי שמעון, יפה אמרת, אבל מהו "כתית". אלא סוד עליון הוא, שכיון שהוא שמן מהו כתית, אלא רמז הוא שהוא רמז לשמש בנקבה, להמשיך אצלה שמן כתית, כמו שראוי לה, לא היתה אלא כתית. (אלא סוד עליון הוא, שהוא רמז להמשיך אצלה שמן כתית כמו שראוי לה) להוציא מזיתים, שהם אברי הגוף, ולהמשיך אותה המשכה מלמעלה בכל אבר ואבר (לא היה אלא כתית).

והצדיק הוא שכותש כתישות ומוציא מכל אותם אברים עליונים שהם זיתים קדושים שמן המשחה בתשוקה שלמה לגבי הנקבה, ואם לא יכתש, לא יצא אותו השמן אלא בלי תשוקת האברים, ואותו שפע לא תהנה ממנו הנקבה, ולא יהיה כמו שראוי עד שתהיה בלולה ממנו מכל האברים, ועל זה "בלולה בשמן כתית", להנות ולהיות נזונה ממנו.

רבים וע"כ יוצא השמן הראוי למנורה שהיא המ' שעולים בסוד אור חוזר ממטה למעלה ויוצאה הארתם מאחורי החזה אל הנוקבא ומשם בניינה ותיקונה וזהו אמרו "כתית למאור", פי' למאור המנורה. וביאר עוד ואמר "להעלות נר תמיד" פי' מ' שהיא הנר תעלה אור ממטה למעלה עכ"ל. ובזה נבין לשון זה שאמר וצדיק איהו דכתיש שהוא היסוד שכוונתו השני חסדים המגולים בכח הירידה כמ"ש בשם הרב וז"ש ואפיק שכל אינון שייפין עילאין דאינון זיתים קדישין משח רבות דהיינו שע"י יוצא השמן מן החסדים דנ"ה הראוי למנורה שהיא מ' שבונים אותה מאחורי החזה. וזהו כוונת הזוהר לפי מה שכתב הרב ז"ל (מ"מ).